

MÁSLOVKA KLAPPOVA - *Clapps Lieblingsbirne* - *Favorite de Clapp*

DŘEVO PLODONOSNÉ

MÁSLOVKA KLAPPOVA

Pochází z Ameriky, kdež byla vypěstována asi v letech šedesátých minulého století z jader známé „Hájenky“ v zahradě Th. Clappa v Dortchestru ve státě Massachusetts. O tom, kdo ji do Evropy přinesl a dále šířil, nelze nic přesného říci. Pěstitel její nazval ji „Miláčkem“ a věru vhodnějšího jména jí dáti nemohl, poněvadž stává se miláčkem každého, kdo ji jednou poznal a okusil. Tyrolané postřehli záhy její vzácné vlastnosti a pěstují ji u veliké míře, nazývajíce ji královnou raných hrušek. V tamějších teplých údolích uzrává již kolem 20. července.

Jak samozřejmo, daří se každá hruška vždy nejlépe v dobré půdě, a záleží vždy spíše na tom, zdali se daří s prospěchem i v půdách chudších. A tu lze uvést, že Klappova máslovka daří se velmi dobře i v půdě, kde jest ornice sotva 20 cm mocná a pod ní žlutá hlína často s obláskem smíšená se nalézá, i jílovitá a vlhká, písčité půda jí svědčí, jen příliš suchá nebo vysychavá jílovitá půda nejde jí k duhu; v půdě takové krní a plody předčasně opadávají.

Myslilo se dříve, že se hodí k pěstování na krsících jen v nejlepších a před větry chráněných místech. Ale všední zkušenosti poučují nás jinak. Byla všeobecně množena a stromy prodávaly se každému, a nelze se dnes diviti, že najdeme ji místy i ve vyšších polohách, polních sadech a i na silnicích, kam se dostala z neznalosti druhu. A daří se jí všude dobře, ani na silnicích, kde se hlídá, nepřekáží nikomu, ač doporučovati ji tam nelze. Jinak jako vysokokmen i polokmen lze ji doporučiti všude tam, kde hruška vůbec může růsti, ať to již polní sad neb domácí zahrádka. Nesmí se arci čekat, že v takových místech přinese krásné a veliké plody, ale přece větší a daleko lepší, než některý domácí, vymírající druh.

Na kdouli sice roste, má však vadu, že s podložkou obyčejně velice špatně srůstá a ráda se odlamuje; použije-li se jí s mezišlechtěním, daří se jí v lepší půdě zcela dobře, v hubenější jen krní a lépe proto ji vzíti na plánce.

Pro malé tvary se hodí méně, aneb aby rodila, nutno obmeziti řez jen na nejnужnější; za to však jehlance, větší palmety přinášejí nejkrásnější plody. Ve školce již vyznačuje se zdravým, bujným, rovným vzrůstem, vytváří pěknou, pravidelnou, ač nikdy velikou,

široce jehlancovitou korunu; větve se však obyčejně pod tíhou plodů sklánějí a tím ruší přirozený pěkný vzhled.

Plodnost počíná o něco později než u druhů jiných; při vysokokmenech a vůbec při všech tvarech na plánce teprve v sedmém až osmém roce, ale jest pak stálá, ač nikdy příliš velká. Ostatně rozchází se velice mínění o její plodnosti — s jedné strany haní malou, s druhé chválí její velkou plodnost; vše záleží na okolnostech. Na kdouli počíná roditi třetím až čtvrtým rokem.

Zajímavost jest, že máslovka Klappova a Čáslavka Williamova se opylují vzájemně, čímž máslovka Klappova velice získává na plodnosti. Další zkušenosti učí, že novější hruška Idaho, opylena máslovkou Klappovou, přináší daleko chutnější plody, než ponechá-li se sama sobě. Jest tedy záhodno sázeti jmenované druhy střídavě blíže sebe. — Podobný úkaz nebyl zjištěn doposud u jiných druhů.

Plíseň nebyla doposud na ní pozorována.

Mladické rašící lístky bývají červenaž zelené, zespod lehce ochmýřené, s řapíky bledě červenými. Vyvinuté letorosty (viz obraz) jsou pod oky prohýbané, zahnědle zelenavě, na slunci až fialově hnědé a nenápadně řídce poseté bělavými, podlouhlými tečkami.

Oka jsou úzká, dlouhá, špičatá, poloodstálá na patkách pravidelně vyvinutých, rýhovaných; střední z těchto rýh končíva někdy pod okem nepatrným hrotem.

Listy 65—75 mm dlouhé, 42—45 mm široké, ploché, po okraji pilovité, silné, tmavě zelené a lesklé, vejčité, někdy až široce vejčité na 25—30 mm dlouhých, šidlovitými palisty opatřených řapících; spodní bývají daleko větší. Příplodní listy jsou asi naznačené velikosti, někdy i menší na dlouhých řapících.

Krásné, velké květy ve velkých chocholících jsou složeny z širokých, okrouhlých plátků, takže druh druhu se dotýká; zespodu bývají slabě zarůžovělé.

Velikost plodu závisí na jakosti půdy, tvaru stromu a péči jemu věnované. Průměrně bývají velké plody z vysokokmenu as 85 mm vysoké a 65 mm široké, v přibližné váze 180 až 200 g, ze zákrsků mají as 110 mm výšky, 85 mm šířky, váhy 270—300 g, často však jsou ještě větší, a jsou příklady, že při náležitém ošetřování podařilo se vypěstovati plody až 500 g těžké.

Tvar jeví jen malé odchylky, a to tím, že některé plody jsou uprostřed baňaté a jak ke stopce, tak i ke kalichu zúžené, končice temenem tak zúženým, že na něm plod ani státi nemůže; jiné jsou ke kalichu více zaokrouhleny, majíce téměř tak široké, že na něm pěkně stojí, ke stopce bývají více protaženy a i prohnuty. Větší plody bývají ploše zhrbolené a ke kalichu zhranatělé.

V malé, po okraji hrbolaté jamce aneb na samém temeni mezi drobnými hrbolky umístěný pootevřený kalich jest sestaven z rohovitých, úzkých, žlábkovitých, odspodu zdužnělých, vztyčených a proti sobě nakloněných ústů barvy plodu.

Dřevnatá, někdy k plodu kroužkovitě zdužnělá, silná, 25—50 mm dlouhá, zelená a rezivá stopka bývá k plodu jen jako přitíštěna, jindy vtlačena do malé jamky, často přimáčknuta i hrbolem na stranu.

Slupka bývá hladká a málo lesklá, barva její se stromu světle zelená a na slunci zarudlá, později pěkně světle žlutá a na slunci krásně karmínová; zastíněné plody bývají jen pěkně žluté, některé na sluneční straně jen červeně tečkované anebo mdle karmínovou červení jako mramorově žíhané. Jemné, světle rzivé, v červeném zabarvení žluté a i červené tečky jsou dosti hustě roztroušeny po celém povrchu. Kolem kalicha, též blíže stopky, vůbec sem tam, bývá nastříkána drobná rez, mimo ní jsou i na některém plodu rezavé větší skvrny.

Bělavá, vonná, velmi jemná dužina překypuje šťavou, jest zcela plynná a chutná výborně, sladce, při tom jest zcela jemně navinule aromatická.

Plnoosý jaderník, obklopený nejjemnější zrninou, chová v poměrně velkých pouzdrech tmavohnědá jádra.

Doba pravé zralosti kolísá podle počasí, mezi 20. srpnem a 10. zářím, vždy však před máslovkou Guyotovou a Čáslavkou Williamovou. Trhati, anebo protrhati se mají dorostlé plody 10—14 dní před úplným uzráním, tedy mezi 10.—25. srpnem; ponechána dlouho na stromě měkne, moučnatí, a ztrácí chuť. Je-li potřeba, snese beze škody ještě časnější česání. Za zelena trhána, snáší i dlouhou dopravu zcela výborně, naproti tomu v plné zralosti velice ztěžka se dá zasílati pro jemnost slupky a dužniny.

Souhrn veškerých jejích výborných vlastností činí z ní trhovou a obchodní hrušku prvního řádu, a přijde v brzkú čas, kdy vytlačí současně zrající odrůdy z trhu.

U nás se šířila pod jménem Klappova americká, což však nijak nevystihuje její hodnoty, a z důvodu, že jest to máslovka z nejjemnějších, lépe nazývati ji máslovkou *Klappovou*. Ze Sobčic u Ostroměře zaslána mně byla jako „Královna“.

Bláha o ní napsal: „Strom roste bujně, tvoří široce pyramidální korunu, letorosty silné. Polo- anebo vysokokmeny přinášejí ovoce v pozdní době ve stáří 10—12 let, pyramidy na pláněti též pozdě, šlechtěné na kdouli nesou záhy veliké krásné ovoce, které dozrává v první polovici září, netrvá dlouho, nýbrž počne asi v desíti dnech po sčesání od jaderníka hniličeti; jakost výborná. Plísni dosud netrpí a plody jsou vždy čisté.

Strom vyžaduje polohu chráněnou; půda střední jakosti postačí; vzdoruje mrazům. „Moravské ovoce“, čís. 44, Hruška Klappova americká. Troja čís. 234, Klappova americká. V „Handbuch der Obstkunde“ popsána pod čís. 673, Clapps Lieblingsbirne se značkou ○○□**! Simon Luis řadí ji pode jménem Favorite de Clapp (Clapp's Favorite) do prvního výběru.

ŘÍHA, Jan, České ovoce I. Hrušky. 3. nezměněné vyd. Praha: Čsl. grafická unie, 1937.
MASLOVKA KLAPPOVA - *Clapps Lieblingsbirne*. - *Favorite de Clapp*.